

GUVERNUL ROMÂNIEI

FISM | FONDUL DE
INVESTIȚII
SOCIALE DIN
MOLDOVA

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

GHIDUL APLICANTULUI

**pentru localitățile beneficiare de suport financiar
pentru renovarea / dotarea cu bunuri a instituțiilor
de educație timpurie în anul 2018**

Chișinău – 2019

Cuprins

1. Comunități și propuneri de proiecte eligibile	3
2. Lucrul în focus grupuri	4
3. Ședința Consiliului local	4
4. Agenția de Implementare	5
5. Criterii de înaintare a propunerii de subproiect	5
6. Contribuția comunității	6
7. Ciclul implementării subproiectului	7
7.1. Evaluarea tehnică, socială și financiară a propunerii de subproiect	7
7.2. Elaborarea devizului de cheltuieli	8
7.3. Evaluarea participativă (suprapunerea)	9
7.4. Aprobarea subproiectului la Ședința Comitetului Executiv al FISM	10
7.5. Contractarea companiei de construcții (procedura de achiziții)	11
7.6. Inițierea propriu-zisă a lucrărilor de renovare a obiectului	12
7.7. Condiții de informare și comunicare	13
7.8. Conceptul de asigurare a durabilității	15
8. Beneficii obținute în rezultatul colaborării cu FISM	16
9. Contacte FISM	16

1. Comunități și propuneri de proiecte eligibile

Comunitățile eligibile pentru finanțare sunt aprobate prin:

- 1) Hotărârea de Guvern nr.28 din 18.01.2019 (Monitorul Oficial nr. 22-23, 2019) - proiectele finanțate în cadrul Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova;
- 2) Hotărârea de Guvern nr.93, 94 din 11.02.2019 (Monitorul Oficial nr. 49-58, 2019) surse alocate în baza Legii Bugetului de Stat pentru anul 2019 nr. 303/2018 (Monitorul Oficial nr. 504-511, 2018).

Fondul de Investiții Sociale din Republica Moldova va susține financiar doar proiectele eligibile orientate spre îmbunătățirea condițiilor de activitate în instituțiile de educație timpurie ordonate conform priorităților:

- 1) construcția/reconstrucția acoperișurilor (inclusiv jgeaburi, burlane și pereu);
- 2) izolarea termică a anvelopei clădirii (izolarea termică a pereților exteriori, schimbarea ferestrelor și ușilor exterioare etc.);
- 3) construcția/renovarea blocurilor sanitare în interiorul clădirilor;
- 4) construcția/reabilitarea rețelelor electrice, termice, de alimentare cu apă rece și/sau caldă și de canalizare (în instituțiile care dispun de condițiile necesare);
- 5) construcția/renovarea spațiilor interioare (săli de grupă, casa scârilor și scările, blocurile alimentare, săli de festivități și săli de sport, izolatoare medicale, spălătorii, etc.), inclusiv și pentru deschiderea grupelor noi de copii;
- 6) dotarea cu mobilier a sălilor de grupă și altor spații necesare pentru buna funcționare a instituției de educație timpurie;
- 7) dotarea cu echipamente/utilaje pentru spălătorie și blocuri alimentare;
- 8) dotarea cu echipamente pentru terenul de joacă;
- 9) dotarea cu inventar sportiv;
- 10) construcția pavilioanelor și a căilor de acces la ele.

2. Lucrul în focus grupuri

Promovarea proiectelor la nivel de comunitate se va efectua în cadrul focus grupurilor. În fiecare comunitate vor fi organizate cel puțin 3 focus grupuri cu participarea a 12-15 persoane.

Exemple:

- ✓ Cu consilierii primăriei, agenții economici, lideri comunitari;
- ✓ Cu personalul didactic și tehnic al grădiniței de copii;
- ✓ Cu părinții copiilor.

În cadrul acestor întâlniri membrii comunității:

1. Vor fi informați despre obiectivele și procedurile FISM la implementarea subproiectelor, mecanismul de finanțare, beneficiile pe care le poate obține comunitatea în rezultatul implementării subproiectului (*vezi prezentarea PowerPoint de la seminar*).
2. Vor identifica și ierarhiza problemele prioritare necesare de soluționat la grădinița de copii: lucrări de renovare și/sau dotare cu bunuri.
3. Vor delega reprezentantul din partea focus grupului la ședința Consiliului local cu informația despre rezultatele discuțiilor în focus grup.

Rezultatele discuțiilor din fiecare focus grup, problemele identificate și lista participanților la aceste discuții vor fi înscrise în procese verbale, care ulterior se prezintă la FISM anexate la Formularul Cererii de Grant (*vezi Anexa 1 în Formularul Cererii de Grant*).

3. Ședința Consiliului local

La ședința Consiliului local se vor aproba următoarele decizii:

- 1) cu privire la aprobarea propunerii de subproiect în cadrul Cererii de Grant înaintate la FISM;
- 2) cu privire la aprobarea asigurării contribuției comunității (după caz):
 - 2.1. dacă costul total al subproiectului va depăși mărimea grantului acordat de Guvernul României (*HG nr.28 din 18.01.2019 (Monitorul Oficial nr. 22-23, 2019)*);
 - 2.2. obligatoriu 15% din suma suportului financiar alocat din Bugetul de Stat (*HG nr.93, 94 din 11.02.2019 (Monitorul Oficial nr. 49-58, 2019)*).
- 3) cu privire la aprobarea componenței Agenției de Implementare a subproiectului (*vezi p. 4 din Ghidul prezent*).

La ședința Consiliului local sunt invitați și reprezentanții focus-grupurilor care informează consilierii despre rezultatele discuțiilor în focus grup.

După ședința Consiliului local, Primăria în comun cu Agenția de Implementare a subproiectului va pregăti și va prezenta la FISM Formularul Cererii de grant cu toate anexele indicate în formular (*vezi* www.fism.gov.md)

4. Agenția de Implementare

Agenția de Implementare este un grup neformal de lideri comunitari creată în scopul asigurării transparenței procesului de implementare a subproiectului. În componența Agenției de implementare este recomandat să se includă: șefa instituției preșcolare, cadre didactice, reprezentanții părinților, consilierilor, APL și oricare membru comunității cointeresat în succesul subproiectului și dornic să ajute comunitatea la toate etapele de implementare a subproiectului.

Agenția de Implementare se constituie prin decizia Consiliului local. Aceasta reprezintă un grup de inițiativă alcătuit din cel puțin 5 persoane. Președintele Agenției de Implementare se recomandă a fi aleasă șefa instituției preșcolare.

Responsabilitățile Agenției de Implementare constau în următoarele:

- implementarea subproiectului în conformitate cu Manualul Operațional al FISM;
- supravegherea tuturor lucrărilor descrise în Contract în conformitate cu cerințele FISM;
- asigurarea colectării contribuției comunității în caz de necesitate;
- monitorizarea desfășurării implementării subproiectului;
- contribuirea la asigurarea durabilității obiectului renovat, terenului amenajat, bunurilor primite;
- asigurarea utilizării mijloacelor financiare strict pentru activitățile prevăzute în cadrul subproiectului;
- oferirea oricărei informații referitor la implementarea subproiectului;
- păstrarea copiilor tuturor documentelor prezentate la FISM și asigurarea accesului la aceste documente pentru oricare membru al comunității.

5. Criterii de eligibilitate a propunerii de subproiect

Criteriile de eligibilitate a propunerii de subproiect la FISM sînt următoarele:

- Instituția preșcolară să fie inclusă în Lista instituțiilor preșcolare, propuse spre finanțare în cadrul Programului de asistență tehnică și financiară acordată de

Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova (*HG nr.28 din 18.01.2019 (Monitorul Oficial nr. 22-23, 2019)*) și/sau Lista instituțiilor potențial beneficiare de investiții, selectate pentru proiectele de renovare și/sau dotare a instituțiilor de educație timpurie (*HG nr.93, 94 din 11.02.2019 (Monitorul Oficial nr. 49-58, 2019)*).

- Instituția preșcolară să fie la balanța primăriei și să nu se permită privatizarea acesteia timp de 15 ani, începând cu data înaintării propunerii de subproiect;
- Instituția preșcolară să întrunească cel puțin o grupă de copii;
- Subproiectul să fie realizabil din punct de vedere instituțional și tehnic;
- Impactul să fie unul imediat. Astfel, lucrările de renovare sau/și dotarea cu bunuri să contribuie la îmbunătățirea condițiilor desfășurării procesului instructiv-educativ chiar la finele implementării subproiectului. În caz contrar, se va examina posibilitatea amplasării instituției preșcolare în incinta școlii.

6. Contribuția comunității

Contribuția comunității este o condiție obligatorie în cadrul suportului financiar alocat din Bugetul de Stat al Republicii Moldova (*HG nr. 93, 94 din 11.02.2019 (Monitorul Oficial nr. 49-58, 2019)*) și constituie nu mai puțin de 15% din suma alocată comunității (cap. II, p. 6, subpunctul 4 al Regulamentului cu privire la organizarea procedurii de implementare a proiectelor de renovare/dotare a instituțiilor de educație timpurie (*HG nr. 93 din 11.02.2019 (Monitorul Oficial nr. 48, 2019)*)).

În cadrul Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova (*HG nr.28 din 18.01.2019 (Monitorul Oficial nr. 22-23, 2019)*), contribuția comunității nu este o condiție obligatorie, dar, în caz dacă costul subproiectului va depăși mărimea Grantului acordat, comunitatea va acoperi diferența între costul total al subproiectului și suma grantului acordat de Guvernul României.

Sursele contribuției:

- bugetul raional;
- bugetul local;
- sponsorizări din partea agenților economici, altor lideri comunitari;
- bani cheș colectați de la populație (mână de la mână).

Suma contribuției comunității va fi transferată pe subcontul comunității la FISM.

Primele plăți pentru volumele de lucrări executate la obiect vor fi transferate companiei de construcții din contul contribuției comunității.

FISM efectuează plățile direct pe conturile companiei de construcții, furnizorului de bunuri, responsabilului tehnic. Primăria nu va avea acces la transferurile bănești.

7. Ciclul implementării subproiectului

Toate subproiectele vor fi implementate conform următorului ciclu:

- I. Evaluarea tehnică, socială și financiară a propunerii de subproiect;
- II. Elaborarea devizului estimativ de cheltuieli;
- III. Evaluarea participativă (suprapunerea);
- IV. Aprobarea subproiectului la Ședința Comitetului Executiv al FISM;
- V. Contractarea companiei de construcții (procedura de achiziții);
- VI. Executarea propriu-zisă a lucrărilor de renovare a obiectului;
- VII. Asigurarea vizibilității proiectului;
- VIII. Conceptul de asigurare a durabilității.

7.1. Evaluarea tehnică, socială și financiară a propunerii de subproiect

Evaluarea tehnică a propunerilor de subproiect se efectuează de către consultanții FISM conform:

- Legii nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (cu modificările ulterioare);
- Legii nr.721-XIII din 02.02.1996 privind calitatea în construcții (cu modificările ulterioare).

La evaluarea propunerii de finanțare se va ține cont de sursele financiare disponibile pe comunitate. În caz dacă localitatea dispune și de alte surse financiare, care, conform legislației, pot fi incluse în subproiect, este necesar de prezentat garanțiile respective și volumele de lucrări adiționale.

Propunerile de finanțare vor fi evaluate din punct de vedere instituțional, ecologic, legal, al durabilității și al impactului (imediat după finisarea lucrărilor de reabilitare obiectul trebuie să fie exploatat conform destinației).

Totodată, comunitatea va fi consultată și asistată în:

- actualizarea caietelor de sarcini;
- verificarea în teren a desenelor tehnice elaborate;
- plasarea în ordinea priorităților a volumelor de lucrări incluse pentru finanțare (de exemplu, nu pot fi executate lucrări de reparație pe interior, dacă acoperișul este deteriorat ori nu poate fi construit un gard, dacă condițiile în sălile de grupe sunt nesatisfăcătoare);
- consultarea comunităților care nu au desene tehnice elaborate (cum se obține certificatul de urbanism și se elaborează tema de proiectare);
- elaborarea devizelor estimative de cheltuieli în baza volumelor de lucrări actualizate.

În cadrul evaluării se vor aborda și următoarele aspecte:

- necesitatea asigurării transparenței procesului de implementare a subproiectelor;
- specificarea beneficiarilor direcți și indirecti ai subproiectului;
- activitatea actuală și necesitatea, din punct de vedere social, a funcționării obiectului propus spre renovare/construcție;
- aprecierea potențialului Agenției de Implementare de a implementa cu succes subproiectul respectiv;
- posibilitatea comunităților de a acumula contribuția;
- posibilitățile comunităților de a asigura durabilitatea subproiectului implementat etc.

7.2. Elaborarea devizului estimativ de cheltuieli

În baza caietelor de sarcini sau desenelor tehnice prezentate și verificate în teren consultanții-devizieri de la FISM vor elabora un deviz estimativ al subproiectului în limita surselor financiare disponibile pe comunitate.

În devizul estimativ se va include costul serviciilor responsabilului tehnic (inspector local).

FISM nu va finanța elaborarea documentației tehnice (proiectelor) din suportul financiar alocat din Bugetul de Stat al Republicii Moldova (p. 21 al HG nr. 93 din 11.02.2019) și Grantul acordat de Guvernul României.

După elaborarea devizului de cheltuieli, acesta se va suprapune în teren cu situația reală de la obiect și cu desenele tehnice/caietul de sarcini.

7.3. Evaluarea participativă (suprapunerea)

Evaluarea participativă a volumelor de lucrări și a gradului de pregătire a comunității pentru etapa de aprobare a finanțării („suprapunerea”) se efectuează în mod participativ în cadrul vizitei consultanților FISM în localitatea respectivă. Din partea comunității la suprapuneri participă:

- administrația publică locală (primarul, lucrătorii primăriei, consilierii locali);
- membrii Agenției de Implementare;
- beneficiarii direcți și chiar cei indirecti;
- lideri comunitari, etc.

Obiectivele suprapunerii:

- De a evalua nivelul de cunoaștere de către comunitate a procedurilor FISM, precum și în ce măsură comunitatea este pregătită să implementeze subproiectul, să mențină și să asigure exploatarea durabilă a obiectului după reabilitarea lui.
- De a verifica încă o dată, de comun acord cu membrii comunității, volumele de lucrări incluse în bugetul subproiectului, dacă este necesar de a face unele modificări.
- Evaluarea nivelului de pregătire a comunității, în particular a Agenției de Implementare, pentru implementarea subproiectului se efectuează prin intermediul discuțiilor purtate cu cei prezenți la suprapunere, analizând și studiind calitatea documentelor prezentate la FISM, precum și prin observările duse de către specialiști în timpul vizitelor efectuate la obiect.

Pregătirea etapei de suprapunere de către comunitate:

- va studia din timp încă o dată volumele de lucrări, conform bugetului estimativ,
- va preciza care sunt prețurile de piață la materialele și lucrările din bugetul subproiectului,

În cadrul suprapunerii se vor discuta următoarele aspecte:

- transparența procesului de implementare a subproiectului;
- rolul Agenției de Implementare în asigurarea progresului de implementare a subproiectului respectiv;
- posibilitățile comunităților de a menține și asigura exploatarea durabilă a obiectului după reabilitarea lui;
- importanța parteneriatului și colaborării comunitare pe parcursul implementării subproiectului, în special, și în asigurarea durabilității investiției, în general.

Durata suprapunerii:

- Durata suprapunerii - de la 3 până la 5 ore.

Rezultatele suprapunerii:

- Rezultatele suprapunerii cu recomandările efectuate sunt protocolate și semnate de către toți cei prezenți la această procedură.

Ce urmează după suprapunere:

- În dependență de gradul de pregătire a comunității pentru implementarea subproiectului, stabilit la etape de suprapunere reprezentanții comunității vor fi invitați la ședința Comitetului Executiv pentru aprobarea subproiectului spre implementare.

7.4. Aprobarea subproiectului la Ședința Comitetului Executiv al FISM

La ședința Comitetului Executiv FISM sunt invitați 3-4 persoane din fiecare comunitate (primarul, președintele Agenției de Implementare (șefa grădiniței de copii), reprezentanți ai părinților, etc.).

Structura mesajului comunității la ședința Comitetului Executiv al FISM:

- Prezentarea membrilor echipei din comunitate;
- Argumentarea necesității atragerii investiției în localitate;
- Prezentarea bugetului estimativ al subproiectului (volumele de lucrări, costul materialelor de construcție și a lucrărilor, contribuția comunității (*dacă este*), etc.
- Rolul APL și AI în monitorizarea procesului de implementare a subproiectului;

- Prezentarea conceptului cu privire la asigurarea durabilității (disponibilitatea mijloacelor financiare necesare pentru acoperirea costurilor operaționale și de întreținere, prezența cadrelor, etc).

7.5. Contractarea companiei de construcții (procedura de achiziții)

În cadrul implementării Grantului oferit de Guvernul României pentru modernizarea grădinițelor din Republica Moldova sînt prevăzute achiziții de servicii, bunuri și lucrări.

Procedurile de achiziții ce vor fi utilizate corespund cerințelor Băncii Mondiale și sînt descrise în Manualul Operațional FISM care poate fi accesat pe pagina web al FISM www.fism.gov.md.

În cadrul acestui Grant NU se va aplica Legea nr. 96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice.

Achizițiile se vor face în două modalități:

1. Centralizat (de către Fondul de Investiții Sociale din Moldova):

- Achiziția de bunuri: mobilier, pavilioane/foișoare, echipament pentru terenul de joacă, inventar sportiv, etc.;

În cazul comunităților care au prevăzute lucrări civile și dotare cu bunuri, lista de bunuri de care vor beneficia se va stabili după finisarea lucrărilor de renovare, reieșind din suma soldului disponibil.

și

2. Descentralizat (de către comunitățile beneficiare de investiții):

- Achiziția companiei de construcții;
- Selectarea responsabilului tehnic pentru servicii de supraveghere tehnică a lucrărilor civile.

Achiziția de bunuri specifice (după caz) Documentele standard (registru de deschidere a ofertelor, procesul-verbal de evaluare a ofertelor, , declarația de confidențialitate și imparțialitate, etc.), care urmează a fi utilizate de către comunități în cadrul licitațiilor sunt elaborate de FISM și vor fi plasate pe www.fism.gov.md.

În cazul achizițiilor descentralizate, Documentele de licitație pentru achiziția companiilor de construcții și a bunurilor vor fi elaborate de FISM și transmise comunităților.

FISM va instrui comunitățile privind procedurile de achiziții, după necesitate.

ATENȚIE! Costul serviciilor responsabililor tehnici va fi inclus în bugetul subproiectului.

Rezultatele tuturor licitațiilor organizate descentralizat vor fi prezentate la FISM pentru aprobare și doar după aprobarea lor se va declara câștigătorul și se va semna contractul. Aprobarea din partea FISM a rezultatelor licitațiilor prevede verificarea corectitudinii procedurilor de achiziții și deciziei de atribuire a contractului. Contractele semnate pentru oricare tip de achiziție vor fi modele standard utilizate în cadrul FISM.

7.6. Executarea propriu-zisă a lucrărilor de renovare a obiectului.

Documentele pregătite de primărie:

După semnarea contractului cu compania de construcție **comunitatea va pregăti următoarele documente:**

I. Procesul verbal de transmitere către contractor:

- a documentației de proiect (desenele tehnice elaborate, coordonate, verificate și expertizate conform cerințelor în vigoare);
- a șantierului;
- cărții tehnice a construcției Capitolul B completată de comunitate și înregistrată la Inspectoratul de Stat în Construcții.

II. *După caz* scrisori de înștiințare la:

- Inspectoratul de Stat în construcții teritorial
- Centre de Medicină Preventivă
- Inspectoratul Ecologic
- Departamentul Situații excepționale
- Rețele electrice;
- Telecom;
- SA “Moldova-Gaz” (întreprinderile teritoriale de gaz) la obiectele în cadrul cărora se execută lucrări de gazificare.

III. *Obligatoriu* o scrisoare de înștiințare la Direcția Raională Învățământ, Tineret și Sport. Această scrisoare trebuie să conțină planul de activitate a instituției în perioada de executare a lucrărilor de renovare cu indicarea măsurilor concrete ce țin de asigurarea neîntreruperii procesului instructiv-educativ în perioada implementării subproiectului (de ex.: comasarea grupelor, transferul în alte blocuri sau, în caz de necesitate, închiderea instituției pentru o perioadă determinată, etc)

IV. Autorizarea de construire conform Legii nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (cu modificările ulterioare).

Documente pregătite de contractor:

1. Graficul de executare a lucrărilor aprobat de beneficiar (primărie)
2. Ordinul de desemnare a șefului de șantier

ATENȚIE! Toate documentele menționate mai sus comunitatea le prezintă la prima vizită în teren a consultantului pe probleme tehnice de la FISM

7.7. Condiții de informare și comunicare: asigurarea vizibilității proiectului

Primăria este obligată să întreprindă măsuri de informare despre subproiectul implementat. Primăria va fi responsabilă de amplasarea unui panou temporar la intrarea în șantierul de construcții în locul cel mai vizibil odată cu începerea lucrărilor de renovare:

a) Pe panoul temporar vor fi prezentate obligatoriu următoarele elemente de informare:

- Logo-urile donatorilor de surse financiare
- Beneficiar: denumirea unității administrativ-teritoriale
- Denumirea proiectului,
- Valoarea proiectului - în MDL,
- Contribuția Guvernului Republicii Moldova și/sau Guvernului României – în MDL,
- Contribuția locală – în MDL,
- Perioada realizării proiectului,
- Contractantul,
- Caseta cu textul:

- pentru beneficiari de surse financiare alocate din Bugetul de Stat "***Proiect de renovare/dotare a instituțiilor de educație timpurie finanțat din Bugetul de Stat al Republicii Moldova***" - scris cu fontul Trebuchet MS 200, bold și italic.

- pentru beneficiari de surse financiare oferite de către Guvernul României "***Proiect finanțat prin Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România, Republicii Moldova***" - scris cu fontul Trebuchet MS 200, bold și italic.

b) Dimensiunea recomandată este 1,5 m lățime x 1 m înălțime. Fondul va fi alb, iar caracterele vor fi negre;

- c) Materialul din care va fi confecționat panoul trebuie să fie rezistent la condițiile meteo și, în caz de deteriorare, să fie înlocuit în cel mult 10 zile;
- d) Panoul va fi afișat pe toată perioada implementării proiectului și încă 6 luni după finalizarea acestuia.

**MODEL de Panou pentru AFIȘARE TEMPORARĂ
pentru beneficiari de surse financiare alocate din Bugetul de Stat**

	FONDUL DE INVESTIȚII SOCIALE DIN MOLDOVA	 GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
BENEFICIAR:		
PROIECT:		
VALOAREA (MDL):		
CONTRIBUȚIA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA (MDL):		
CONTRIBUȚIA LOCALĂ (MDL):		
PERIOADA REALIZĂRII PROIECTULUI:		
CONTRACTANT:		
<i>Proiect de renovare/dotare a instituțiilor de educație timpurie finanțat din Bugetul de Stat al Republicii Moldova.</i>		

**MODEL de Panou pentru AFIȘARE TEMPORARĂ
pentru beneficiari de surse financiare oferite de către Guvernul României**

 GUVERNUL ROMÂNIEI		FONDUL DE INVESTIȚII SOCIALE DIN MOLDOVA	 GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
BENEFICIAR:			
PROIECT:			
VALOAREA (MDL):			
CONTRIBUȚIA GUVERNULUI ROMÂNIEI (MDL):			
CONTRIBUȚIA LOCALĂ (MDL):			
PERIOADA REALIZĂRII PROIECTULUI:			
CONTRACTANT:			
<i>Proiect finanțat prin Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România, Republicii Moldova.</i>			

La cel mult 6 luni după finalizarea subproiectului, FISM va finanța, iar primăria va fi responsabilă de montarea plăcii informative permanente în locul cel mai vizibil:

- a) Placa permanentă va rămâne instalată la locul implementării proiectului pe o perioadă de 5 ani de la data închiderii oficiale a Proiectului/Proiectelor;

b) Dimensiunea recomandată este 40cm lățime x 30cm înălțime. Fondul va fi alb, iar caracterele vor fi negre.

c) Informațiile care trebuie incluse obligatoriu pe o placă permanentă vor fi consultate cu FISM

7.8. Conceptul de asigurare a durabilității

Ce reprezintă o comunitate durabilă?

O comunitate durabilă este cea care deține controlul asupra procesului de dezvoltare, a deciziilor pe care le elaborează și le adoptă, asigurând durabilitatea la nivel local. Această comunitate durabilă posedă o structură socială activă - actori, grupuri, asociații și instituții capabile să se mobilizeze pentru acțiuni comunitare de lungă durată și să-și asume responsabilitate pentru acest proces continuu de dezvoltare.

Comunitățile durabile prosperă pentru că locuitorii lor lucrează în colaborare și parteneriat pentru a îmbunătăți nivelul de viață pe care și-l doresc și pe care îl îmbunătățesc în continuu.

Dezvoltarea durabilă a comunităților are ca scop major eradicarea sărăciei la nivel local, punând accent pe resursele locale ale comunității și locuitorilor ei, care pot fi structurate în patru categorii:

- *capitalul uman* – cunoștințe, abilități, capacități, creativitate, strategii de adaptare;
- *capitalul fizic* – clădiri, drumuri;
- *capital natural* – soluri, aer, plantațiile forestiere;
- *capital social* – structurile de guvernare și luare a deciziilor, comunitatea, cultura.

Conceptul FISM de asigurare a durabilității:

- Asigurarea durabilității (AD) – parte integră a dezvoltării comunitare;
- Sensibilizarea de către beneficiari a importanței AD;
- Parteneriat APL, ONG, agenți economici;
- Implicarea activă a beneficiarilor în AD;
- Posibilitatea comunității de a susține cheltuielile operaționale crescânde;
- Asigurarea transparenței la implementarea și menținerea obiectului respectiv;
- Diseminarea experienței avansate în comunități;
- Dezvoltarea parteneriatului cu alți donatori.

8. Beneficii obținute în rezultatul colaborării cu FISM

În rezultatul colaborării cu FISM comunitatea poate obține mai multe beneficii, inclusiv:

- suport financiar pentru modernizarea instituției preșcolare;
- instruire în ceea ce privește posibilitățile de soluționare a problemelor prioritare;
- dezvoltarea capacităților actorilor comunitari;
- creșterea responsabilității comunității privitor asigurarea durabilității instituției preșcolare;
- posibilități reale de atragere a investițiilor externe și locale;
- cunoștințe în domeniul tehnologiilor moderne și utilizării echipamentului performant;
- cunoștințe și deprinderi practice privind procurările de lucrări, bunuri și servicii publice.

9. Contacte

Telefoane de contact FISM:

(+373 022) 27-91-21 anticamera

(+373 022) 27-53-20 fax

(+373 022) 27-79-74 Gheorghe Munteanu (probleme tehnice)

(+373 022) 27-91-20 Reghina Erhan (probleme sociale)

(+373 022) 27-91-22 Ala Musteața (proceduri de procurări)

(+373 022) 27-91-20 Ludmila Nița (probleme financiare)

E-mail: office@msif.md

Pagina web: www.fism.gov.md